

Geografia regionu

Autor: Stanisław Cygan

Teren, na którym leżą omawiane pod względem geograficznym, historycznym i językowym, a także kulturowym wsie: Bieliny, gm. Bieliny, pow. kielecki i Radkowice, gm. Pawłów, pow. starachowicki, bywa różnie nazywany: ziemia kielecka, Kielecczyzna, ziemia świętokrzyska, Świętokrzyskie, Świętokrzyżczyzna, Świętokszyszczyna, region kielecki, region świętokrzyski. Świętokrzyskie jest regionem starym pod względem budowy geologicznej. Leży ono prawie w całości w obrębie Wyżyny Małopolskiej i składa się z trzech makroregionów: Wyżyny Kieleckiej (Kielecko-Sandomierskiej), Niecki Nidziańskiej i wschodniej części Wyżyny Przedborskiej. Obszar ten jest położony w lewostronnej części dorzecza Wisły. Obie wsie są usytuowane na terenie Wyżyny Kieleckiej, która składa się z 6 mezoregionów: Płaskowyżu Suchedniowskiego, Garbu Gielniowskiego, Przedgórze Iłżeckiego, Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Sandomierskiej i Pogórza Szydłowskiego. {M281- M283} Centralne miejsce w obrębie Wyżyny Kieleckiej zajmują Góry Świętokrzyskie ze szczytami Łysicą (612 m n.p.m.) i Łysą Górą (595 m n.p.m.). Najważniejsze pasma górskie oprócz Łysogórskiego to: Masłowskie (ze szczytem Klonówką - 473 m n.p.m), na północy – Pasma Klonowskie (szczyt: Góra Bukowa – 482 m n.p.m.), na południu zaś to Pasma: Zgórskie, Dymińskie, Orłowińskie, Wygietzowskie. Zbocza Łysogór pokrywają zwietrzelinowe rumowiska skalne, czyli gołoborza. {M2801-M2802}. Część granic województwa jest naturalna: na południowym wschodzie i wschodzie wyznacza je rzeka Wisła, a na zachodzie Pilica, zaś pozostałe przebiegają przez doliny rzek i wzniesienia. {smoothgallery album=112}Ciekawa i bardzo urozmaicona jest budowa geologiczna ziem woj. świętokrzyskiego: charakterystyczne są np. piaskowce (ze skałami węglanowymi – wapienie, dolomity, margle) oraz łupki ilasto-krzemionkowe i iłowce (m.in. na terenie Bielin). Ostonę Gór Św. tworzą najczęściej tu występujące skały: zlepieńce, piaskowce, mułowce, iłowce, wapienie, dolomity i margle. Dla Przedgórze Iłżeckiego (m. in. teren, na którym są Radkowice) charakterystyczne są liczne grzbiety zbudowane ze skał wapienno-marglistych (jura, kreda), w których rozwijają się zjawiska krasowe (rozpuszczanie i wymywanie skał przez wody opadowe), widoczne na powierzchni w postaci lejów i zapadlisk. {smoothgallery album=113}Naturalne warunki klimatyczne służą bogactwu szaty roślinnej ziemi kieleckiej. W środkowej i północnej części regionu przeważają lasy z sosnami, jodłami, dębami, olszą, brzozą, bukiem, świerkiem pospolitym, modrzewiem europejskim i polskim, lipą, wiązem, grabem i topolą. Lokalny mikroklimat sprzyja rozwojowi zbiorowisk leśnych (zachowały się resztki dawnych obszarów puszczańskich: Puszczy Jodłowej i Iłżeckiej). Występują tu następujące zbiorowiska leśne: buczyna karpacka i bór jodłowy, a także rośliny rzadkie, chronione, np.: czosnek niedźwiedzi, lilia złotogłów, przebiśnieg, śnieżyczka, porosty, grzyby. Pasma Łysogórskie porasta las mieszany: z przewagą jodły wraz ze świerkiem, bukiem i jaworem. W 1950 r. utworzono Świętokrzyski Park Narodowy oraz Zespół Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich i Ponidzia.